

Fiskeri- og kystdepartementet

Postboks 8118 Dep
0032 OSLO

Høring av arealutvalgets innstilling - uttalelse fra Nordland fylkeskommune

Det vises til høringsbrev datert 10.02.2011. Saken har vært forelagt fylkestinget, som i møte 9.juni gjorde følgende vedtak:

1. Fylkestinget mener at arealutvalgets innstilling gir en relevant analyse av situasjonen for norsk opprettsnæring og utgjør et godt grunnlag for å iverksette tiltak som kan bidra til større miljømessig bærekraft. Fylkestinget mener at mange av utvalgets tiltaksforslag må anses som fornuftige og viktige å iverksette. Som også arealutvalgets analyse viser, framstår oppdrettsproduksjonen i Nordland som svært bærekraftig sammenlignet med andre regioner i Norge. Fylkestinget er generelt skeptisk til forslag som kan bidra til at selskaper i Nordland blir tvunget til å endre sin lokalitetsstruktur uten at det er dokumentert klart behov for det. Fylkestinget kan heller ikke unnlate å peke på det faktum at fordelingen av tillatelser og dermed faktisk produksjonskapasitet de siste 30 årene, er et resultat av statlige politiske beslutninger.
2. Fylkestinget understreker at det vil ha stor betydning å finne fram til naturlige branngater, framfor å etablere rigide produksjonsområder med utsettsoner. Både små selskaper og store selskaper kan få problemer med å tilpasse seg et slikt system i Nordland. Dersom Nordland deles i tre produksjonsområder, vil for eksempel selskaper både på Helgeland og i Vesterålen kunne få problemer med levering av settefisk og det vil kunne bli problematisk med tilførsel av slaktefisk til egne slakterier. Dette vil påføre aktørene unødvendige merkostnader. Fylkestinget anbefaler at eventuell etablering av utsettsoner i Nordland tar utgangspunkt i en analyse av strømforholdene på kysten og etablert lokalitetsstruktur på en slik måte at smoltutsett, drift, slakting og brakklegging kan bli mest mulig synkronisert innenfor naturlige produksjonsområder. Transporter av fisk ut og inn av produksjonsområdene bør i størst mulig utstrekning skje i lukkede systemer.
3. Nye forvaltningsmessige grep må ikke legge unødige hindringer i veien for en videre utvikling av havbruksnæringen i Nordland. Blant annet er det viktig at inndeling i utsettsoner tar hensyn til eksisterende lokalitetsstruktur og eierstruktur. Utformingen av utsettsoner bør også ta andre forvaltningshensyn, herunder regional vannforvaltning, kommunikasjon og ikke minst kommunenes arealplaner.
4. Fylkestinget støtter i prinsippet forslaget om å innføre handlingsregler til bruk i norsk akvakulturforvaltning. Dette bør kunne gi en mer effektiv forvaltning og større forutsigbarhet for næringen.

Adresse

Postmottak
Fylkeshuset
8048 Bodø

Dir. 75 65 03 25
Tlf: 75 65 03 00
Faks:

Saksbehandler:
Enhet:
E-post:

Jostein Angell *JEV*
Næring og regional utvikling
post@nfk.no

Besøksadresse

5. Fylkestinget støtter handlingsregel for regional justering (reduksjon) av MTB innenfor et produksjonsområde eller utsettsone, med sikte på avbøte skade på miljø. Imidlertid støttes ikke forslag om flytting av MTB mellom produksjonsregioner eller fylker. Handlingsregelen bør brukes til å bringe produksjonen i belastede områder i samsvar med prinsippene for miljømessig bærekraft, gjennom blant annet reduksjon i MTB og etablering av bedre driftsrutiner i forhold til transport, produksjon og brakklegging.
6. Prosessen for gjennomføring av tiltak må skje på en slik måte at alle opplever at de blir hørt. Det er naturlig at fylkeskommunene spiller en sentral rolle i det videre arbeid, da disse i kraft av regional planmyndighet, vannregionmyndighet, samt ansvarlig tildelingsmyndighet etter akvakulturloven, har et koordinerende ansvar for havbrukssektoren og regional areal- og samfunnsplanlegging. Denne rollen skal utøves i samarbeid med de øvrige sektormyndighetene. Det er viktig at kommunene trekkes inn i arbeidet sammen med næringen. I praksis vil det være kommunene og næringen som blir størst berørt av forvaltningsendringene.
7. Fylkestinget støtter ikke utvalgets forslag om at det ikke bør gjennomføres økning av produksjonskapasiteten inntil reformen er gjennomført. Fylkestinget konstaterer at det de siste årene har vært en jevn etterspørselsvekst etter både laks og regnbueørret. Det er viktig at norske selskaper som produserer på en bærekraftig måte, får anledning til å utvide produksjonen innen rimelige rammer, for eksempel gjennom en moderat økning av MTB. Enhver økning av MTB tar lang tid å omsette i økt slaktekvantum. Myndighetene bør derfor ha et langsiktig perspektiv for vekst innen rammen av bærekraftig produksjon.
8. Fylkestinget tilrår at oppdrett av regnbueørret forvaltes særskilt og uavhengig av laks. Fylkestinget viser til at det for tiden er stor etterspørsel etter ørret, og vil tilrå at Regjeringen åpner opp for økt produksjon av regnbueørret gjennom tildeling av ny produksjonskapasitet.
9. Fylkestinget mener at det ut fra et regionalpolitisk hensyn ikke er hensiktsmessig å bruke eiendomsskatt til å kompensere for kommunenes kostnader. Fylkestinget ber derfor Regjeringen etablere et system med arealavgift som grunnlag for økonomisk kompensasjon til kommuner.
10. Når det gjelder merknader til de øvrige tiltaksforslag henviser fylkestinget til saksforelegg med vedlegg.

Saksforelegg med fylkesrådets vurderinger er vedlagt.

Med hilsen

Jørn Sørvig

for Nærings- og regional utviklingssjef

Kopi til:

FHL Nordnorsk Havbrukslag	Strandveien 106	9291	TROMSØ
Finnmark fylkeskommune		9815	VADSØ
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Fiskeridirektoratet, Region Nordland	Postboks 185, Sentrum	5804	BERGEN
Fylkesmannen i Nordland	Statens hus	8002	BODØ
Kommunal- og regionaldepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	OSLO
Kystverket Nordland	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Landsdelsutvalget	Postboks 1402	8002	BODØ
Mattilsynet, Region Nordland	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Nordland fylkes fiskarlag	Boks 103	8001	BODØ
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Fylkets Hus	7735	STEINKJER
Norske Sjømatbedrifters Landsforening	Postboks 639 Sentrum	7406	TRONDHEIM
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Posttuttak	7004	TRONDHEIM
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ

FYLKESTINGSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
094/11	Fylkestinget	06.06.2011

Høring - Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen - arealutvalgets innstilling**Sammendrag**

Fylkesrådet legger fram sak for fylkestinget om høring av arealutvalgets innstilling. Arealutvalget fremmer en rekke tiltaksforslag som har som mål å gi en mer bærekraftig produksjon i de områder som i dag har problemer. Blant annet foreslås det å dele dagens forvaltningsregioner (fylker) opp i mindre produksjonsområder og enda mindre utsettsoner¹. Fylkestinget gir på visse vilkår prinsipiell tilslutning til systemet med produksjonsområder og utsettsoner. Fylkestinget støtter også forslaget om å innføre handlingsregler som virkemiddel for å få til en bærekraftig oppdrettsnæring og å benytte muligheten til å redusere produksjonen i områder som har dårlig miljøstatus som følge av oppdrett. Fylkestinget støtter ikke forslaget om at det skal være anledning til flytte produksjonskapasitet fra ett område til et annet. Nordland framstår som et attraktivt fylke å flytte produksjon til, men det er grunn til å frykte at dette vil føre til arealknapphet og økt miljøbelastning i Nordland, noe som vil gå ut over eksisterende selskaper. Fylkesrådet tilrår at man først gjennomfører en prosess i områder som ikke har tilfredsstillende miljøstatus, med sikte på å få til en tilpasning av biomasse til hva som anses som miljømessig bærekraftig.

Det er viktig at norske selskaper som produserer på en bærekraftig måte, får anledning til å utvide produksjonen innen rimelige rammer, for eksempel gjennom en moderat økning av MTB. Fylkestinget støtter derfor ikke utvalgets forslag om at det ikke bør gis nye tillatelser eller økning i MTB² før produksjonsområder og utsettsoner er etablert. Fylkestinget tilrår at regnbueørret forvaltes særskilt og at Fiskeri- og kystdepartementet iverksettes tiltak for å øke produksjonen av regnbueørret gjennom tildeling av ny produksjonskapasitet.

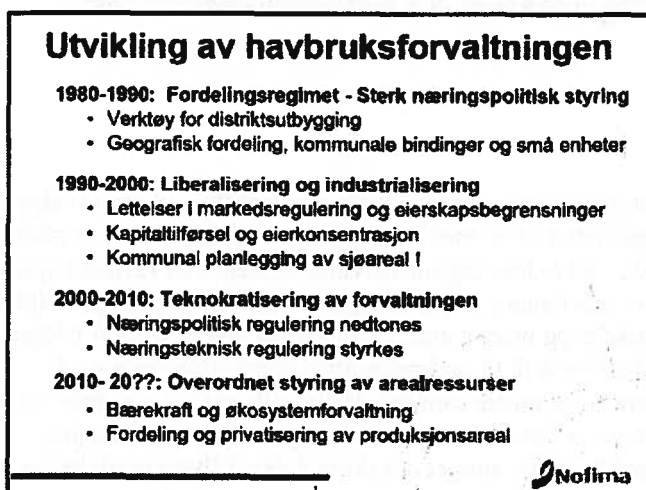
Fylkestinget mener at tiltak kan gjennomføres under forutsetning av at det blir lagt opp til en beslutningsprosess med medvirkning fra næring, kommuner og sektoretater. Fylkestinget understreker at det er naturlig at fylkeskommunene spiller en koordinerende rolle i arbeidet med å gjennomføre tiltakene i og med at det er fylkeskommunene som er regional planmyndighet, vannregionmyndighet, samt har ansvar for tildeling av lokaliteter til akvakultur.

¹ En utsettsone vil være et mindre geografisk område innenfor produksjonsområdet, hvor utsett, produksjon og brakklegging synkroniseres. En utsettsone kan også karakteriseres som en smittermessig sone, med naturlige avgrensninger til omkringliggende soner.

² MTB angir Maksimal Tillatt Biomasse pr tillatelse = 780 tonn. Troms og Finnmark har 900 tonn og er gitt mulighet til å øke denne til 945 tonn i 2011.

Bakgrunn

I norsk havbruksnærings 40-årige historie har rammebetingelser og næringspolitiske utfordringer vært på dagsorden med regelmessige mellomrom. Mens man de første to tiårene var opptatt av å sikre vekst og økonomisk framgang basert på en struktur med mange små selskaper, lokalt eierskap og gründer ånd, har debatten de to siste tiårene hovedsakelig vært preget av markedsadgang, vekst gjennom oppkjøp og eierkonsentrasjon, samt en profesjonalisering av drift og lokalitetsstruktur. Det siste 10-året har dessuten vært preget av en debatt om bærekraftig oppdrett hvor hensynet til miljø har stått i fokus. Økende problemer med lakselus, rømminger og vedvarende problemer med laksesykdommen Pancreas Disease (PD) på Vestlandet, har svekket oppdrettsnæringsens omdømme. Otto Andreassen, NOFIMA Marin har oppsummert utviklingen slik figuren under viser:

Med bakgrunn i regjeringens strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring og strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring, nedsatte Fiskeri- og kystdepartementet i september 2009 et ekspertutvalg. Utvalget fikk i oppgave å: *utrede og foreslå nye grep for å sikre havbruksnæringen tilstrekkelig tilgang på areal i kystsonen og en ny overordnet arealstruktur som bidrar til at havbruksnæringen utnytter sitt areal på en effektiv og god måte med minst mulig miljøpåvirkninger.* Utvalget skulle herunder vurdere hva som kjennetegner en optimal framtidig

lokalitets- og arealbruk som reduserer miljøpåvirkning og smitterisiko, og dessuten vurdere om det foreligger eller vil bli en reell knapphet på areal til havbruk og drøfte alternative tilnærminger til slike mulige utfordringer. Utvalget var bredt sammensatt med representanter for relevante statlige og fylkeskommunale myndigheter, og med tidligere Fiskeridirektør Peter Gullestad som leder. Næringen har ikke vært representert i utvalget. Utvalget avga innstilling 4.februar i år. Fiskeri- og kystdepartementet har sendt innstillingen på høring, med frist 9.august.

Utredningens omfang og relativt vidtgående forslag, gjør at Fylkesrådet legger saken fram for Fylkestinget til uttalelse. Det er Fylkesrådets intensjon å følge opp saken med blant annet utarbeidelse av strategisk plan for marin sektor i Nordland, samlet for sektoren eller fiskeri og havbruk hver for seg. Dette vil trolig skje i løpet av 2012 i tilknytning til behandling av arealpolitiske retningslinjer, som Fylkestinget vil få seg forelagt.

Problemstilling

Arealutvalget fremmer 25 forslag til tiltak. Forslagene er listet opp i vedlegg til saken, hvor det er gjort rede for begrunnelsen, samt vurdering med hensyn til hvordan tiltaket mest trolig vil slå ut for Nordland. Premissene for utvalgets tilrådninger er gjort rede for gjennom en omfattende utredning og drøfting i rapportens del II: *Problemstillinger knyttet til akvakulturnærings bruk av sjøareal.* Det poengteres at havbruksnæringen, og da i første rekke matfiskproduksjonen av laks og regnbueørret står overfor mange utfordringer knyttet til manglende miljømessig bærekraftig med hensyn til drift og optimal utnyttelse av arealene i kystsonen. Problemene er størst på Vestlandet, hvor i særlig grad sykdom og parasitter som antas å være miljøbetinget, forårsaker stort svinn. Lakseoppdrett representerer dessuten en trussel for de ville bestandene av laks, sjørøret og sjørøye, gjennom vedvarende høyt lusepress.

For villaks er genetisk forurensing på grunn av rømminger også et problem. Høyt svinn har også fylker som Troms og Finnmark. Årsaken til dette er dels sykdom (ILA i Troms og PD i Finnmark) og dels at fylkene har fått tilført for dårlig settefisk fra andre områder som følge av at regionen har betydelig underdekning på egen settefisk. Tabellen under viser hvordan svinnprosenten fordeler seg på fylker.

Prosentvis produksjonstap av laks fylkesvis fordelt 1998 - 2009

År	Hele landet	Øvrige fylker	Rogaland	Nordland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
1998	22,8	22,7	18,5	16,9	20,7	23,6	34,3	17,3	21,5	29,1	31,5
1999	17,1	33,4	25,8	13,4	14,0	21,0	16,8	12,5	13,8	18,9	26,7
2000	15,0	27,6	11,4	13,4	18,2	14,7	13,0	12,0	11,2	22,8	19,6
2001	19,1	46,1	17,5	17,9	19,5	21,0	17,8	17,8	11,4	21,1	26,5
2002	22,1	46,0	26,8	22,2	16,4	24,9	24,8	18,2	17,1	20,1	27,3
2003	21,4	27,6	22,8	29,2	19,5	21,5	16,5	12,5	20,9	23,3	22,2
2004	17,4	28,0	23,6	23,0	11,6	20,2	18,3	14,9	11,1	15,2	11,5
2005	16,9	16,0	15,9	21,3	19,4	20,2	16,9	16,0	10,7	16,0	14,2
2006	19,9	16,1	22,5	28,3	34,0	18,5	16,2	11,3	13,3	16,7	17,0
2007	21,7	13,5	27,8	29,5	20,8	23,8	13,5	12,1	18,1	23,2	31,2
2008	22,7	13,0	32,1	24,6	23,8	32,5	17,8	14,8	19,7	20,4	14,9
2009	20,7	17,6	26,2	20,4	18,1	26,3	16,7	10,5	18,5	24,1	33,9
Alle år	19,7	26,0	22,7	21,3	19,7	22,4	18,7	14,2	15,6	21,1	23,0

Oversikten viser at det er trøndelagsfylkene og Nordland som over tid kommer best ut med hensyn til produksjonstap i laksenæringen. Flere fylker har uakseptable høye tapstall enkelte år. Dersom produksjonstap brukes som en indikator på bærekraftig produksjon, så foregår produksjonen i Nordland relativt bærekraftig sammenlignet med andre områder. Produksjonen av oppdrettsfisk er ikke likelig fordelt mellom fylkene og arealstrukturen er forskjellig fra sør til nord. Dette henger

sammen med at næringen har utviklet seg gradvis fra små anlegg lokalisert på grunne og små lokaliteter, ofte bare godkjent for 1 og 2 MTB, til etter hvert større og mer eksponerte lokaliteter godkjent for opp til 10 MTB. Tabellen under viser antall tillatelser og lokaliteter, MTB og arealbruk for laks og regnbueørret, samt andre marine arter fordelt på fylke.

Fylke	Sjøareal km ²	LAKS OG REGNBUEØRRET						ANDRE MARINE ARTER			
		Tillatelser matfisk		Lokaliteter		Produksjon		Lokaliteter			
		Antall	MTB, tonn	Antall	Maksimalt tillatt mengde fisk i sjøen til enhver tid, tonn	Areal km ²	Solgt mengde 2009 (tonn rundvekt)	Tonn per km ² sjøareal	Annen marin fisk	Stalkdyr	Hav-beite
Finnmark	14 604	91	81 780	68	203 160	2,5	36 269	2,5	15	1	
Troms	11 354	95	84 990	119	318 250	4,4	106 163	9,4	11	5	
Nordland	19 906	167	131 090	218	499 139	8,0	162 922	8,2	81	64	
Nord-Trøndelag	4 996	73	56 075	74	227 890	2,7	75 674	15,2	3	39	
Sør-Trøndelag	7 262	96	77 740	93	285 375	3,4	112 430	15,5	4	22	
Møre og Romsdal	6 271	115	89 245	123	313 002	4,5	119 825	19,1	30	14	
Sogn og Fjordane	4 532	90	70 485	103	226 343	3,8	79 922	17,6	32	44	
Hordaland	3 959	161	132 618	209	440 095	7,7	169 767	42,9	25	76	
Rogaland	2 723	61	48 360	73	158 245	2,7	62 234	22,9	16	15	
Vest-Agder	803	16	12 480	11	27 000	0,4	11 122	13,9	1	8	
Aust-Agder		1	780	2	1 495	0,1	652			22	
Øvrige kystfylker										14	
Totalt	76 410	966	785 643	1093	2 699 994	40,2	936 980	12,3	218	324	

- Sjøareal er hentet fra Fjordkatalogen, men det er ikke beregnet sjøareal for fylkene øst for Vest-Agder.
- Areal km² er beregnet med utgangspunkt i data fra Akvakulturregisteret per okt. 2010. Av samtlige registrerte sjølokaliteter med merdanklegg hadde 825 definerte ytterpunkt og kunne arealberegnes. Det registrerte arealet for de 825 lokalitetene var totalt 30 340 000 m². Arealet omfatter kun arealet i sjøoverflaten innenfor de ytterste

- synlige blåsene. Størrelsen varierer fra 500 til 290 000 m². Gjennomsnittlig lokalitetsstørrelse for de 825 lokalitetene blir dermed ca. 36 800 m².
- Tallet for gjennomsnittlig lokalitetsstørrelse ble så brukt for å anså samlet arealbeslag for lakseoppdrett i hvert fylke.
- Antall tillatelser for matfisk laks og regnbueørret, 966, omfatter også stamfisk, visning, undervisning og forskning.

- Av 1093 lokaliteter for laks og regnbueørret blir 1023 benyttet til kommersiell matfiskproduksjon innenfor en av de antallsbegrensede matfisk tillatelsene. De resterende omfatter lokaliteter til stamfisk, visning, undervisning og forskning.

Kilde: Fiskeridirektoratet

Oversikten viser at Hordaland er det fylke som har størst produksjon sett i forhold til tilgjengelig sjøareal. Produksjonen i Hordaland er i 2009 nærmere 170 000 tonn fordelt over et sjøareal som er en femdel av sjøarealet i Nordland. Dette illustreres ved å studere kolonnen som heter tonn per km² sjøareal. Her framgår det at Hordaland produserer 42,9 tonn/km² sjøareal, mens Nordland produserer 8,2 tonn/km² sjøareal.

Fram til utgangen av 1977 var det fri etableringsrett for laks og sjørretproduksjon i Norge. På dette tidspunktet var det registrert 443 tillatelser i drift, de aller fleste lokalisert på Vestlandet. Ved tildelingsrundene på 80-tallet fikk Nord-Norge til sammen 191 konsesjoner av totalt 330. Nordland fikk 57 av disse konsesjonene, mens Troms og Finnmark fikk 67 konsesjoner hver. Ved de siste tildelingsrundene i 2002, 2003 og 2009 ble om lag halvparten av tillatelsene fordelt på fylker sør for Nordland. Statlige myndigheter har således gjennom tildelingsrunder de siste 30 årene hatt det fulle ansvar for hvordan produksjonskapasiteten i oppdrettsnæringen i dag er fordelt.

Arealutvalgets analyse viser at enkelte områder har for høyt svinn og at dette i stor grad er produksjons- og strukturelært. Årsakene til problemene skyldes trolig også mangelfullt samarbeid i næringen, dårlig helsekontroll og en forvaltning som ikke har brukt regelverket i tide. Stor tetthet mellom anleggene utgjør, sammen med kryssende transport og dårlige rutiner på felles brakklegging, en kontinuerlig trussel for sykdom og representerer over tid en belastning ikke bare for miljøet i anleggene, men også overfor resipienten og villfisk i området. Arealutvalget har forholdt seg til denne erkjennelsen, og utvalgets forslag til tiltak bærer preg av at man ønsker å reforhandle arealressursene i kystsonen, med sikte på å oppnå større miljømessig bærekraft i produksjon av oppdrettsfisk.

Et gjennomgående tema i utvalgets innstilling er å utvikle incentiver og nytt regelverk, med målsetting å lette presset på miljøet ved å tilpasse (bygge ned) produksjonskapasiteten (MTB) til bærekraftig nivå i de enkelte produksjonsområder, eventuelt flytte kapasitet over til andre produksjonsområder som har bedre plass og hvor miljøstatusen er god. Ser man på produksjonsstatistikken, sykdomsbildet og tilgjengelig areal, tyder mye på at de presumptivt beste områdene for oppdrett i Norge, nå er flyttet nordover, og hvor Nordland framstår som kanskje det mest interessante fylke å lokalisere framtidig produksjonskapasitet til.

Tiltaksforslagene er basert på en grundig analyse av situasjonen i norsk oppdrettsnæring. En rekke av forslagene er fornuftige og helt nødvendige for å få til en mer bærekraftig oppdrettsproduksjon. Det viktigste tiltaket som lanseres og som vil ha størst konsekvenser for næringen, men også for forvaltningen, er forslaget om å dele opp fylker og regioner i produksjonsområder, som igjen deles inn i utsettsoner. Hensikten med utsettsoner er å bidra til at man innenfor et geografisk område oppnår større grad av synkronisering med hensyn på utsett av settefisk, produksjon, slaktning og brakklegging. Dette har betydning for å forebygge sykdom og smittepress, spredning av lakselus og generelt lette belastningen som oppdrett av fisk påfører omkringliggende miljø.

Utvalget redegjør for hvordan tiltakene bør settes i verk, blant annet ved å an vise en detaljert forskrifts- og planprosess. Det legges først opp til beslutninger på statlig nivå, med blant annet etablering av produksjonsområder (10.4) og endringer i sentrale forskrifter for å sikre nødvendig hjemmelsgrunnlag (10.5). Når det nye rammeverket er lagt, begynner prosessen med gjennomføring på regionalt nivå og nødvendige tilpasninger i forhold til klargjøring av branngater, samt flytting og relokalisering av anlegg og lokaliteter for å tilpasse næringen til et nytt regime for lokalisering og drift (10.6).

Forslaget om å inndele kysten i avgrensede produksjonsområder representerer et regimeskifte dersom det blir vedtatt, idet dette vil erstatte dagens fylker/regioner som forvaltningsregioner. Tiltaket vil imidlertid ikke ha konsekvenser for hvordan forvaltningsorganene er organisert og inndelt. Det foreslås å etablere 23 produksjonsområder og Nordland er foreslått delt opp i 3 områder; Helgeland, Salten og Ofoten, samt Lofoten og Vesterålen.

Hvert område skal deles opp i mindre utsetzoner, hvor utsett, produksjon og brakklegging skal synkroniseres. Det vil bli oppdrettsfrie områder (branngater) både mellom områdene og mellom utsetzoner. Forvaltningen av produksjonsområder skal gjennomføres med sikte på å oppnå bærekraftig produksjon, det vil si ha moderat produksjonstap (svinn) og at oppdrett i seg selv har minimal påvirkning på omgivelsene. Det siste innebærer at det er etablert effektive midler mot lakselus og spredning av lakselus, at rømt oppdrettslaks blir identifisert og tatt hånd om, at utslipp av næringsalter til resipient er innenfor normen og at smittepress og sykdom er under kontroll.

For å sikre overgang til et nytt regime, foreslås innført handlingsregler. Disse skal anvendes dersom målene ikke nås og/eller situasjonen forverrer seg. Det foreslås innført tre handlingsregler:

- 10.12 Handlingsregel for regional justering av MTB og adgang til miljøbegrunnet flytting.
- 10.13 Prinsipp for utvikling av handlingsregel for å redusere lusepress på villaks og sjørret.
- 10.14 Etablere handlingsregel for å sikre villaks mot genetisk påvirkning fra rømt laks.

Utvalget foreslår en rekke andre tiltak, som samlet vil bidra til å gjøre oppdrett mer bærekraftig. Alle forslagene er listet opp i vedlegget, med begrunnelse og vurdering.

Næringen har på eget initiativ utredet forslag om å utvikle mer fleksible systemer for produksjonsstyring, samt tiltak for å sikre en fortsatt vekst i akvakultur i regioner som driver bærekraftig. Blant annet har det vært foreslått å fjerne MTB basert på tillatelse (konsesjon) til fordel for et system basert på maksimal tillatt produksjonsvolum pr lokalitet som det eneste produksjonsregulerende virkemiddel. Dette mener enkelte vil bidra til mer bærekraftig produksjon og samtidig gi rom for vekst. Også forslag om å etablere en form for gjennomsnitts MTB, for å sikre jevn beskjeftigelse i slakting og foredling i områder (Nord-Norge) som har lav tilvekst på vinteren, har vært utredet. Ingen av forslagene har oppnådd tilslutning hos myndighetene.

Vurderinger

Utvalgets mandat har vært å utrede tiltak med sikte på å oppnå en mer bærekraftig produksjon i de deler av landet som ikke har tilfredsstillende miljøstatus. Utvalget har ikke sett det som sin oppgave å vurdere andre forhold, for eksempel alternativer til systemet med maksimal tillatt biomasse (MTB) som produksjonsbegrensende virkemiddel eller andre former for tillatelser for å oppnå bestemte samfunns mål. Selv om analysen på enkelte punkter ikke er fullstendig og trolig ikke like dekkende for alle områder kan den ikke bestrides.

Fylkesrådet forutsettes at det fortsatt vil være rom for å ekspandere innenfor havbruk i Nordland, og at en slik ekspansjon kan og bør skje på fylkets egne premisser. Tiltak som samtidig skal bidra til videre vekst og utvikling av akvakulturnæringen er ikke drøftet i arealutvalget. Dette må anses som en svakhet ved utvalgets arbeid. Det vil være uheldig om myndighetene introduserer et nytt forvaltningsregime, som åpner for at kommuner i Nordland må avsette knappe arealressurser til MTB fra regioner i Sør-Norge og at dette eventuelt går på bekostning av selskaper i Nordland med lokal forankring. Det er således ikke slik at vekst i Nordland som følge av tilflytting av MTB og som skjer på bekostning av andre områder, nødvendigvis kan anses som positivt for eksisterende og eventuelt nye aktører i Nordland. Konsekvenser av en eventuell miljøbetinget tvunget flytting er etter Fylkesrådets oppfatning ikke tilstrekkelig drøftet i utredningen.

Forslaget om å dele kysten inn i produksjonsområder representerer det overordnede strategiske grepet for framtidig forvaltning av oppdrettsnæringen. Forslaget gis på visse vilkår prinsipiell tilslutning. Det må blant annet fortsatt aksepteres transport av fisk mellom produksjonsområder, da det i overskuelig framtid neppe kan oppnås regional balanse verken med hensyn til forsyning av settefisk eller slakte- og foredlingskapasitet.

I Nordland foregår en stor del av settefiskproduksjonen i tilknytning til vassdragsressurser i fjordene, mens mye av matfiskproduksjonen foregår ute på kysten og i øyene. Det er i Nordland også selskaper som har interregionalt biomassetak og som har stor utveksling av fisk over fylkesgrensene. Det oppfattes som uheldig for aktører i Nordland å bli tvunget til å endre sin lokalitetsstruktur uten at det egentlig er behov for dette. Særlig mange mindre selskaper, vil ved eventuell etablering av utsettsoner bli tvunget til enten å spre aktiviteten i betydelig grad eller måtte foreta utsett annet hvert år, i beste fall en gang i året. Mange selskaper har investert betydelig i landbaser, så som kai, brygger og fórlager. En radikal omlegging i drifts- og lokalitetsstruktur vil påføre selskaper som i dag driver bærekraftig og er hjørnesteinsbedrifter i sine kommuner, uakseptabelt store omstillingskostnader.

Begrunnelsen for å introdusere nye grep gjennom etablering av produksjonsområder og utsettsoner, er knyttet til registrert dødelighet (svinn). Svinnet, som utvilsomt er alt for høyt, er imidlertid ikke nødvendigvis knyttet til matfiskproduksjonen. At sykdom slår ut i matfiskproduksjonen, må ikke lede til den misforståelse at årsakene til sykdom er å finne i kystsonen. En vesentlig forklaring på høy dødelighet er å finne i settefiskproduksjonen. En mer omfattende drøfting av årsaksammenhenger og tiltak satt inn mot settefiskproduksjon og transport av settefisk savnes derfor i utvalgets innstilling.

Sett ut fra et nærings- og regionalpolitisk perspektiv, er det utvalgets tiltaksforslag 10.12; *Handlingsregel for regional justering av MTB og adgang til miljøbegrunnet flytting* som på lang sikt vil kunne ha størst effekt for utviklingen av norsk oppdrettsnæring. Reduksjon av MTB, gjennom endring, tilbaketrekking eller flytting av akvakulturtillatelse, med sikte på å oppnå en mer miljømessig bærekraftig produksjon er allerede hjemlet i Akvakulturloven, jf. § 9 og § 16 3.ledd. Bestemmelsen har i praksis ikke vært benyttet for å oppnå miljømessige mål. Utvalgets forslag om reduksjon av MTB innen et produksjonsområde har et mer omfattende siktemål og må forstås ut fra en erkjennelse at det er nødvendig å ta sterkere grep overfor grupper av oppdrettere i et større geografisk område. Reduksjon av MTB innenfor et produksjonsområde eller utsettsone, med sikte på avbøte skade på miljø støttes, og dersom eksisterende hjemmel er for svak, bør det etableres en klar lovhjemmel for tiltaket.

Når det er overveiende sannsynlig at mange områder på Vestlandet har for høy biomasse pr arealenhet, må denne justeres ned. I utgangspunktet kan det hevdes at områder som har for stor anleggsethet og biomasse, selv må bære ansvaret for å bringe produksjonen på et lavere nivå og som gjør at den er i samsvar med hva miljøet tåler på lang sikt.

Forslaget om adgang til såkalt miljøbegrunnet flytting anses som svært problematisk. Dersom biomasse skal flyttes fra en region på Vestlandet til en annen region, for eksempel til Helgeland, må man være sikker på at det er arealressurser til stede og at en økning av biomassen på Helgeland, ikke er til hinder for bærekraftig drift og videre utvikling i de selskaper som allerede er etablert i området. Eksisterende selskaper skal gjennomføre lokalitetstilpasning som følge av etablering av produksjonsområder og utsettsoner, noe som vil kreve omfattende arbeid og tilpasning. Dersom flytting tillates slik utvalget foreslår, vil større selskaper som er lokalisert i flere regioner, etter hvert flytte deler av sin produksjonskapasitet (MTB) nordover fra Vestlandet. Det er grunn til å frykte at dette vil føre til arealknapphet og økt miljøbelastning i Nordland, noe som vil gå ut over eksisterende selskaper.

Tilflytting av biomasse kommer eventuelt på toppen av den øvrige produksjonskapasiteten og skal også innpasses i de nye utsettsone. Med utgangspunkt i hva som er satt av til akvakultur i eksisterende planer, vil det være vanskelig å få plass til nykommere både på Helgeland og i de andre regionene i Nordland. Prosessen med å få godkjent lokaliteter for nye selskaper etter siste tildelingsrunde i 2009, bekrefter at det tar tid å finne egnede A-områder til nye selskaper. Fylkesrådet antar at gjennomføring av arealutvalgets tiltaksforslag vil kreve ekstraordinære ressurser til planlegging i Nordland, både i regi av kommuner og fylkeskommunen.

Fylkesrådet er innstilt på å bidra med økonomiske midler, eventuelt finansiert over havbruksfondet, med sikte på at nye forvaltningsordninger kan etableres.

Fylkesrådet tilrår at man først gjennomfører en prosess i områder som ikke har tilfredsstillende miljøstatus, med sikte på å få til en tilpasning av biomasse til hva som anses som miljømessig bærekraftig. Dette vil alene kreve flere års systematisk arbeid og det er nødvendig å gjennomføre revisjoner og nye planprosesser sammen med kommuner og fylker for å få dette til. Problemstillingen knyttet til miljøbetinget flytting, bør derfor utgå inntil man har forsøkt alle andre virkemidler for å gjøre driften bærekraftig

Når det gjelder andre forslag som arealutvalget har drøftet og fremmet som tiltaksforslag, oppfattes de aller fleste som fornuftige og nødvendige. Forslagene vil ha konsekvenser for i første rekke bransjen, men også for forvaltningen. Imidlertid antas nytten ved å gjennomføre tiltakene å være større en kostnadene. Det er viktig å understreke at fylkeskommunen bør spille en sentral rolle i gjennomføringen av prosessen, sammen med øvrige sektoretater. Fylkeskommunen er regional planmyndighet, vannregionmyndighet og er ansvarlig tildelingsmyndighet etter akvakulturloven. Dessuten har fylkeskommunen veilederansvar overfor kommunene når det gjelder plan og bygningsloven. Det er derfor naturlig at fylkeskommunene får i oppgave å koordinere arbeidet.

Fylkesrådet forutsetter at det ikke gjennomføres en reforhandling av areal med sikte på å oppnå en bedre struktur og drift i oppdrettsnæringa, uten at kommunene trekkes inn i arbeidet og oppnår en reell kompensasjon for å stille produktivt areal til disposisjon for oppdrett av fisk. Fylkesrådet ønsker prinsipielt at det etableres hjemmel for og iverksettelse av nasjonalt regelverk med sikte på at matfiskanlegg pålegges arealavgift som er knyttet til størrelsen av beslaglagt areal til oppdrett, eventuelt produksjon som gjennomføres på lokaliteten. Fylkesrådet mener at det ut fra et regionalpolitisk hensyn ikke er hensiktsmessig å bruke eiendomsskatt til å kompensere for kommunenes kostnader.

Arealutvalget har bevisst eller ubevisst unngått å ta opp en del andre problemstillinger som etter Fylkesrådets vurdering spiller en rolle for bærekraftig havbruksproduksjon. Det ene er knyttet til utvalgets manglende drøfting av hvordan produksjonstapet faktisk kan forklares og dermed også bekjempes. Det andre er knyttet til forvaltningen av regnbueørret, som i motsetning til laks er mindre utsatt for sykdom, parasitter og hvor rømming ikke skaper miljøproblemer.

Når det gjelder produksjonstap i laksenæringen, så viser produksjonsstatistikken at det er særlig 0-årig smolt som har høy dødelighet. 0-åringer settes ut på høsten i det året de er klekket. Størrelsen er betydelig mindre enn 1-årig settefisk som settes ut på våren. Kontali Analyse AS sine årlige produktivetsanalyser viser at det er stor differanse mellom tap av 0-åringer og 1-åringer. For eksempel viste produktivetsbarometeret for 2007 generasjonen at det for hele generasjonen var 19% tap på 1-åringer, og 26 % tap på 0-åringer. Det bør derfor utvikles incentiver som reduserer utsett av små 0-åringer sent på høsten. Om produksjon av større settefisk vil løse problemet gjenstår å se, men eventuell endring av regelverket som kan gi settefiskanleggene mulighet til å produsere settefisk utover 250 gram, kan være et aktuelt grep.

Arealutvalget har behandlet laks og regnbueørret som én art, slik akvakulturloven i og for seg legger opp til. Det er imidlertid flere grunner til at oppdrett av regnbueørret bør forvaltes som egen art uavhengig av laks. Regnbueørret er ikke så utsatt for lus som laks, og eventuelt rømt ørret vil ikke kunne reproduseres i norske lakseelver. Selv om regnbueørret er eksponert for de mest vanlige laksesykdommene, er det gode grunner for at myndighetene bør legge opp til en todelt forvaltning. Under dagens forvaltningsregime har produksjonen av regnbueørret gått tilbake til tross for at det er stor etterspørsel og høye priser. Myndighetene bør derfor ta grep som kan sikre en vekst i produksjonen av regnbueørret. Dette kan for eksempel skje ved å innlede egne tildelingsrunder for regnbueørret.

Konsekvenser

Konsekvenser for fylkeskommunen som forvaltningsorgan og planmyndighet vil være liten. Imidlertid vil arealutvalgets forslag ha konsekvenser for næringen, forvaltningsorganene og tilsynsorganene. I tabellen under er administrative og økonomiske konsekvenser for hvert enkelte forslag identifisert og vurdert.

	Tiltaksforslag	Konsekvenser
10.1	Etablere strømkatalog for kysten og fjordene	Økonomiske konsekvenser for statlige og regionale myndigheter – etablering og drift. Prosjekt er igangsatt i Nordland.
10.2	Utrede pålegg til næringen om å gjøre hydrografiske observasjoner	Ingen økonomiske konsekvenser av betydning.
10.3	Kartlegge kystsonen	Økonomiske konsekvenser for statlige myndigheter. Næringen og lokale/regionale planmyndigheter vil ha stor nytte av tiltaket.
10.4	Produksjonsområder med egne utsettsoner	Omfattende konsekvenser for næringen og ressursmessig krevende for forvaltningen, spesielt i omleggingsfasen.
10.5	Prosess for opprettelse av produksjonsområder og utsettsoner	Ressurskrevende for næringen og forvaltningen på alle nivå.
10.6	Lokalisering, saksbehandling, flytting, samlokalisering og samdrift	Vil medføre økt ansvar og oppgaver for forvaltningen og merarbeid for næringen.
10.7	Lokaliteter til bruk under krise- og sykdomssituasjoner	Krever at næringen samhandler gjennom kollektive tiltak.
10.8	Oppheve laksetildelingsforskriften §34, 4-6 regelen om samlokalisering	Ingen nevneverdige konsekvenser.
10.9	Endret beregning og statistikkføring av tap i oppdrett	Ingen nevneverdige konsekvenser.
10.10	Plikt til å rapportere hvor settefisk kommer fra	Ingen nevneverdige konsekvenser.
10.11	Handlingsregler – viktig verktøy for god samfunnsstyring	Vil ha operative konsekvenser for selskaper som blir berørt. Vil skape mer forutsigbarhet for forvaltning og næring.
10.12	Handlingsregel for regional justering av MTB og adgang til miljøbegrunnet flytting	Vil ha konsekvenser både for forvaltning og næring. Vil over tid kunne endre næringens struktur.
10.13	Prinsipp for utvikling av handlingsregel for å redusere lusepress på villaks og sjøørret	Vil ikke utløse konsekvenser på kort sikt. Når handlingsregel er etablert, vil den eventuelt ha konsekvenser for næringen.
10.14	Handlingsregel for å sikre villaks mot genetisk påvirkning fra rømt laks	Økonomiske og administrative konsekvenser for næringen.
10.15	Ingen nye tillatelser eller økning av MTB før produksjonsområder er etablert	Vil ha som konsekvens at norske selskaper ikke greier å dekke opp etterspørselsveksten av laks og regnbueørret.
10.16	Friere etablering av lukkede anlegg i sjø	Vil ha positive konsekvenser for næringen. For myndighetene vil forslaget ha minimale konsekvenser.
10.17	Oppheve grensen på 250 gram for settefisk – friere etablering av akvakultur på land	Vil trolig ha positive konsekvenser for næringen. For myndighetene vil forslaget ha minimale konsekvenser.
10.18	Forsterket miljøovervåking av store lokaliteter og grupper av lokaliteter	Vil medføre til noe økte kostnader for næringen.
10.19	Prioritere søknader om etablering eller utvidelser av settefiskanlegg	Vil påføre deler av forvaltningen økt arbeidspress.
10.20	Anbefaling til næringen om organisering av felles tiltak	For næringen vil forslaget innebære både økonomiske og administrative konsekvenser.
10.21	Statlige forventninger til akvakultur i regionale og kommunale planer	Vil eventuelt kunne legge føringer for regional og kommunal planlegging i relasjon til akvakultur.
10.22	Pilotplaner for bærekraftig akvakultur i utvalgte områder	Ingen nevneverdige konsekvenser.
10.23	Utarbeiding av veileder for planlegging av akvakultur	Ingen nevneverdige konsekvenser.
10.24	Evaluering av eiendomsskatteordningen etter at produksjonsområder er etablert	Ingen nevneverdige konsekvenser.
10.25	Forskningsbehov	Ingen nevneverdige konsekvenser.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget mener at arealutvalgets innstilling gir en relevant analyse av situasjonen for norsk opprettsnæring og utgjør et godt grunnlag for å iverksette tiltak som kan bidra til større miljømessig bærekraft. Fylkestinget mener at mange av utvalgets tiltaksforslag må anses som fornuftige og viktige å iverksette. Som også arealutvalgets analyse viser, framstår oppdrettsproduksjonen i Nordland som svært bærekraftig sammenlignet med andre regioner i Norge. Fylkestinget er generelt skeptisk til forslag som kan bidra til at selskaper i Nordland blir tvunget til å endre sin lokalitetsstruktur uten at det er dokumentert klart behov for det. Fylkestinget kan heller ikke unnlate å peke på det faktum at fordelingen av tillatelser og dermed faktisk produksjonskapasitet de siste 30 årene, er et resultat av statlige politiske beslutninger.
2. Fylkestinget understreker at det vil ha stor betydning å finne fram til naturlige branngater, framfor å etablere rigide produksjonsområder med utsettsoner. Både små selskaper og store selskaper kan få problemer med å tilpasse seg et slikt system i Nordland. Dersom Nordland deles i tre produksjonsområder, vil for eksempel selskaper både på Helgeland og i Vesterålen kunne få problemer med levering av settefisk og det vil kunne bli problematisk med tilførsel av slaktefisk til egne slakterier. Dette vil påføre aktørene unødvendige merkostnader. Fylkestinget anbefaler at eventuell etablering av utsettsoner i Nordland tar utgangspunkt i en analyse av strømforholdene på kysten og etablert lokalitetsstruktur på en slik måte at smoltutsett, drift, slakting og brakklegging kan bli mest mulig synkronisert innenfor naturlige produksjonsområder. Transporter av fisk ut og inn av produksjonsområdene bør i størst mulig utstrekning skje i lukkede systemer.
3. Nye forvaltningsmessige grep må ikke legge unødige hindringer i veien for en videre utvikling av havbruksnæringen i Nordland. Blant annet er det viktig at inndeling i utsettsoner tar hensyn til eksisterende lokalitetsstruktur og eierstruktur. Utformingen av utsettsoner bør også ta andre forvaltningshensyn, herunder regional vannforvaltning, kommunikasjon og ikke minst kommunenes arealplaner.
4. Fylkestinget støtter i prinsippet forslaget om å innføre handlingsregler til bruk i norsk akvakulturforvaltning. Dette bør kunne gi en mer effektiv forvaltning og større forutsigbarhet for næringen.
5. Fylkestinget støtter handlingsregel for regional justering (reduksjon) av MTB innenfor et produksjonsområde eller utsettsone, med sikte på avbøte skade på miljø. Imidlertid støttes ikke forslag om flytting av MTB mellom produksjonsregioner eller fylker. Handlingsregelen bør brukes til å bringe produksjonen i belastede områder i samsvar med prinsippene for miljømessig bærekraft, gjennom blant annet reduksjon i MTB og etablering av bedre driftsrutiner i forhold til transport, produksjon og brakklegging.

6. **Prosesen for gjennomføring av tiltak må skje på en slik måte at alle opplever at de blir hørt. Det er naturlig at fylkeskommunene spiller en sentral rolle i det videre arbeid, da disse i kraft av regional planmyndighet, vannregionmyndighet, samt ansvarlig tildelingsmyndighet etter akvakulturloven, har et koordinerende ansvar for havbrukssektoren og regional areal- og samfunnsplanlegging. Denne rollen skal utøves i samarbeid med de øvrige sektormyndighetene. Det er viktig at kommunene trekkes inn i arbeidet sammen med næringen. I praksis vil det være kommunene og næringen som blir størst berørt av forvaltningsendringene.**
7. **Fylkestinget støtter ikke utvalgets forslag om at det ikke bør gjennomføres økning av produksjonskapasiteten inntil reformen er gjennomført. Fylkestinget konstaterer at det de siste årene har vært en jevn etterspørselsvekst etter både laks og regnbueørret. Det er viktig at norske selskaper som produserer på en bærekraftig måte, får anledning til å utvide produksjonen innen rimelige rammer, for eksempel gjennom en moderat økning av MTB. Enhver økning av MTB tar lang tid å omsette i økt slaktekvantum. Myndighetene bør derfor ha et langsiktig perspektiv for vekst innen rammen av bærekraftig produksjon.**
8. **Fylkestinget tilrår at oppdrett av regnbueørret forvaltes særskilt og uavhengig av laks. Fylkestinget viser til at det for tiden er stor etterspørsel etter ørret, og vil tilrå at Regjeringen åpner opp for økt produksjon av regnbueørret gjennom tildeling av ny produksjonskapasitet.**
9. **Fylkestinget mener at det ut fra et regionalpolitisk hensyn ikke er hensiktsmessig å bruke eiendomsskatt til å kompensere for kommunenes kostnader. Fylkestinget ber derfor Regjeringen etablere et system med arealavgift som grunnlag for økonomisk kompensasjon til kommuner.**
10. **Når det gjelder merknader til de øvrige tiltaksforslag henviser fylkestinget til saksforelegg med vedlegg.**

Bodø den 10.05.2011
Odd Eriksen
fylkesrådsleder
sign

Arve Knutsen
fylkesråd for næring
sign

06.06.2011 Fylkestinget

FT-094/11

Innstillingen fra komité for samferdsel ble lagt fram av saksordfører Beate Bø Nilsen, Høyre

1. Fylkestinget mener at arealutvalgets innstilling gir en relevant analyse av situasjonen for norsk opprettsnæring og utgjør et godt grunnlag for å iverksette tiltak som kan bidra til større miljømessig bærekraft. Fylkestinget mener at mange av utvalgets tiltaksforslag må anses som fornuftige og viktige å iverksette. Som også arealutvalgets analyse viser, framstår oppdrettsproduksjonen i Nordland som svært bærekraftig sammenlignet med andre regioner i Norge. Fylkestinget er generelt skeptisk til forslag som kan bidra til at selskaper i Nordland blir tvunget til å endre sin lokalitetsstruktur uten at det er dokumentert klart behov for det. Fylkestinget kan heller ikke unnlate å peke på det faktum at fordelingen av tillatelser og dermed faktisk produksjonskapasitet de siste 30 årene, er et resultat av statlige politiske beslutninger.
2. Fylkestinget understreker at det vil ha stor betydning å finne fram til naturlige branngater, framfor å etablere rigide produksjonsområder med utsettsoner. Både små selskaper og store selskaper kan få problemer med å tilpasse seg et slikt system i Nordland. Dersom Nordland deles i tre produksjonsområder, vil for eksempel selskaper både på Helgeland og i Vesterålen kunne få problemer med levering av settefisk og det vil kunne bli problematisk med tilførsel av slaktefisk til egne slakterier. Dette vil påføre aktørene unødvendige merkostnader. Fylkestinget anbefaler at eventuell etablering av utsettsoner i Nordland tar utgangspunkt i en analyse av strømforholdene på kysten og etablert lokalitetsstruktur på en slik måte at smoltutsett, drift, slakting og brakklegging kan bli mest mulig synkronisert innenfor naturlige produksjonsområder. Transporter av fisk ut og inn av produksjonsområdene bør i størst mulig utstrekning skje i lukkede systemer.
3. Nye forvaltningsmessige grep må ikke legge unødige hindringer i veien for en videre utvikling av havbruksnæringen i Nordland. Blant annet er det viktig at inndeling i utsettsoner tar hensyn til eksisterende lokalitetsstruktur og eierstruktur. Utformingen av utsettsoner bør også ta andre forvaltningshensyn, herunder regional vannforvaltning, kommunikasjon og ikke minst kommunenes arealplaner.
4. Fylkestinget støtter i prinsippet forslaget om å innføre handlingsregler til bruk i norsk akvakulturforvaltning. Dette bør kunne gi en mer effektiv forvaltning og større forutsigbarhet for næringen.
5. Fylkestinget støtter handlingsregel for regional justering (reduksjon) av MTB innenfor et produksjonsområde eller utsettsone, med sikte på avbøte skade på miljø. Imidlertid støttes ikke forslag om flytting av MTB mellom produksjonsregioner eller fylker. Handlingsregelen bør brukes til å bringe produksjonen i belastede områder i samsvar med prinsippene for miljømessig bærekraft, gjennom blant annet reduksjon i MTB og etablering av bedre driftsrutiner i forhold til transport, produksjon og brakklegging.

6. Prosessen for gjennomføring av tiltak må skje på en slik måte at alle opplever at de blir hørt. Det er naturlig at fylkeskommunene spiller en sentral rolle i det videre arbeid, da disse i kraft av regional planmyndighet, vannregionmyndighet, samt ansvarlig tildelingsmyndighet etter akvakulturloven, har et koordinerende ansvar for havbrukssektoren og regional areal- og samfunnsplanlegging. Denne rollen skal utøves i samarbeid med de øvrige sektormyndighetene. Det er viktig at kommunene trekkes inn i arbeidet sammen med næringen. I praksis vil det være kommunene og næringen som blir størst berørt av forvaltningsendringene.
7. Fylkestinget støtter ikke utvalgets forslag om at det ikke bør gjennomføres økning av produksjonskapasiteten inntil reformen er gjennomført. Fylkestinget konstaterer at de siste årene har vært en jevn etterspørselsvekst etter både laks og regnbueørret. Det er viktig at norske selskaper som produserer på en bærekraftig måte, får anledning til å utvide produksjonen innen rimelige rammer, for eksempel gjennom en moderat økning av MTB. Enhver økning av MTB tar lang tid å omsette i økt slaktekvantum. Myndighetene bør derfor ha et langsiktig perspektiv for vekst innen rammen av bærekraftig produksjon.
8. Fylkestinget tilrår at oppdrett av regnbueørret forvaltes særskilt og uavhengig av laks. Fylkestinget viser til at det for tiden er stor etterspørsel etter ørret, og vil tilrå at Regjeringen åpner opp for økt produksjon av regnbueørret gjennom tildeling av ny produksjonskapasitet.
9. Fylkestinget mener at det ut fra et regionalpolitisk hensyn ikke er hensiktsmessig å bruke eiendomsskatt til å kompensere for kommunenes kostnader. Fylkestinget ber derfor Regjeringen etablere et system med arealavgift som grunnlag for økonomisk kompensasjon til kommuner.
10. Når det gjelder merknader til de øvrige tiltaksforslag henviser fylkestinget til saksforelegg med vedlegg.

Beate Bø Nilsen, Høyre, fremmet følgende tilleggsforslag fra Høyre.

1. Tillegg:
Hensynet til bedriftenes konkurransevne er ikke belyst i rapporten.
2. Tillegg:
Utvalget har sterke meninger om hvordan bla. tapstallene kan reduseres. Det er en mangel at den grunnleggende forskjell mellom håndtering av epidemiske og endemiske sykdommer og ikke minst hvordan parasitt som lakselus skiller seg fra håndtering av epidemisk og endemiske virussykdommer, ikke er beskrevet.

3. **Tillegg:**
En videreutvikling av dagens trend hvor næring, forvaltning og kunnskapsmiljøer samarbeider om planer for local/regional koordinert produksjon og arealbruk vil kunne medføre drifts-/helse-/miljø-messige gevinster, samtidig som en gjennom et slikt samarbeid vil kunne være mer arealeffektiv.

En vesentlig forklaring på høy dødelighet er å finne i settefiskproduksjon og kvalitet vedsmoltleveranse. En mer omfattende drøfting av årsakssammenhenger og tiltak satt inn mot settefiskproduksjon og transport av settefisk savnes derfor I arealutvalgets innstilling.

9. **Alternativ forslag:**
Fylkestinget mener det er vanskelig å forplikte næringen til en avgiftsbelastning som vil berøre alle selskaper innen laks- og ørretoppdrett. En eventuell innføring av en slik avgift bør gi en likebehandling med andre brukere av kystsonen. Fremfor å innføre nye, varige kostnader, bør det heller tilstrebes å tilrettelegge for økte aktiviteter med de ringvirkninger dette vil ha for øvrige næringer og kommuner.

Votering

Høyre sitt forslag til punkt 1-3 fikk 17 stemmer og falt.

Høyre sitt forslag til punkt 9 fikk 17 stemmer og falt.

Komitéinnstillingen punkt 1-6, samt punkt 8 og punkt 10 enstemmig vedtatt.

Komitéinnstillingen punkt 7 vedtatt mot 12 stemmer

Komitéinnstillingen punkt 9 vedtatt mot 17 stemmer avgitt for Høyres forslag.

Vedtak

1. Fylkestinget mener at arealutvalgets innstilling gir en relevant analyse av situasjonen for norsk opprettsnæring og utgjør et godt grunnlag for å iverksette tiltak som kan bidra til større miljømessig bærekraft. Fylkestinget mener at mange av utvalgets tiltaksforslag må anses som fornuftige og viktige å iverksette. Som også arealutvalgets analyse viser, framstår oppdrettsproduksjonen i Nordland som svært bærekraftig sammenlignet med andre regioner i Norge. Fylkestinget er generelt skeptisk til forslag som kan bidra til at selskaper i Nordland blir tvunget til å endre sin lokalitetsstruktur uten at det er dokumentert klart behov for det. Fylkestinget kan heller ikke unnlate å peke på det faktum at fordelingen av tillatelser og dermed faktisk produksjonskapasitet de siste 30 årene, er et resultat av statlige politiske beslutninger.

2. Fylkestinget understreker at det vil ha stor betydning å finne fram til naturlige branngater, framfor å etablere rigide produksjonsområder med utsettsoner. Både små selskaper og store selskaper kan få problemer med å tilpasse seg et slikt system i Nordland. Dersom Nordland deles i tre produksjonsområder, vil for eksempel selskaper både på Helgeland og i Vesterålen kunne få problemer med levering av settefisk og det vil kunne bli problematisk med tilførsel av slaktefisk til egne slakterier. Dette vil påføre aktørene unødvendige merkostnader. Fylkestinget anbefaler at eventuell etablering av utsettsoner i Nordland tar utgangspunkt i en analyse av strømforholdene på kysten og etablert lokalitetsstruktur på en slik måte at smoltutsett, drift, slakting og brakklegging kan bli mest mulig synkronisert innenfor naturlige produksjonsområder. Transporter av fisk ut og inn av produksjonsområdene bør i størst mulig utstrekning skje i lukkede systemer.
3. Nye forvaltningsmessige grep må ikke legge unødige hindringer i veien for en videre utvikling av havbruksnæringen i Nordland. Blant annet er det viktig at inndeling i utsettsoner tar hensyn til eksisterende lokalitetsstruktur og eierstruktur. Utformingen av utsettsoner bør også ta andre forvaltningshensyn, herunder regional vannforvaltning, kommunikasjon og ikke minst kommunenes arealplaner.
4. Fylkestinget støtter i prinsippet forslaget om å innføre handlingsregler til bruk i norsk akvakulturforvaltning. Dette bør kunne gi en mer effektiv forvaltning og større forutsigbarhet for næringen.
5. Fylkestinget støtter handlingsregel for regional justering (reduksjon) av MTB innenfor et produksjonsområde eller utsettzone, med sikte på avbøte skade på miljø. Imidlertid støttes ikke forslag om flytting av MTB mellom produksjonsregioner eller fylker. Handlingsregelen bør brukes til å bringe produksjonen i belastede områder i samsvar med prinsippene for miljømessig bærekraft, gjennom blant annet reduksjon i MTB og etablering av bedre driftsrutiner i forhold til transport, produksjon og brakklegging.
6. Prosessen for gjennomføring av tiltak må skje på en slik måte at alle opplever at de blir hørt. Det er naturlig at fylkeskommunene spiller en sentral rolle i det videre arbeid, da disse i kraft av regional planmyndighet, vannregionmyndighet, samt ansvarlig tildelingsmyndighet etter akvakulturloven, har et koordinerende ansvar for havbrukssektoren og regional areal- og samfunnsplanlegging. Denne rollen skal utøves i samarbeid med de øvrige sektormyndighetene. Det er viktig at kommunene trekkes inn i arbeidet sammen med næringen. I praksis vil det være kommunene og næringen som blir størst berørt av forvaltningsendringene.
7. Fylkestinget støtter ikke utvalgets forslag om at det ikke bør gjennomføres økning av produksjonskapasiteten inntil reformen er gjennomført. Fylkestinget konstaterer at det de siste årene har vært en jevn etterspørselsvekst etter både laks og regnbueørret. Det er viktig at norske selskaper som produserer på en bærekraftig måte, får anledning til å utvide produksjonen innen rimelige rammer, for eksempel gjennom en moderat økning av MTB. Enhver økning av MTB tar lang tid å omsette i økt slaktekvantum. Myndighetene bør derfor ha et langsiktig perspektiv for vekst innen rammen av bærekraftig produksjon.

8. Fylkestinget tilrår at oppdrett av regnbueørret forvaltes særskilt og uavhengig av laks. Fylkestinget viser til at det for tiden er stor etterspørsel etter ørret, og vil tilrå at Regjeringen åpner opp for økt produksjon av regnbueørret gjennom tildeling av ny produksjonskapasitet.
9. Fylkestinget mener at det ut fra et regionalpolitisk hensyn ikke er hensiktsmessig å bruke eiendomsskatt til å kompensere for kommunenes kostnader. Fylkestinget ber derfor Regjeringen etablere et system med arealavgift som grunnlag for økonomisk kompensasjon til kommuner.
10. Når det gjelder merknader til de øvrige tiltaksforslag henviser fylkestinget til saksforelegg med vedlegg.

Vedlegg
Oversikt over arealutvalgets forslag til tiltak

DokID
190842

Systematisk oversikt over arealutvalgets forslag til tiltak

	Tiltaksforslag	Begrunnelse og karakterisering	Vurdering
10.1	Etablere strømkatalog for kysten og fjordene	Behov for mer kunnskap om strømforhold for å kunne forutse spredning av utslipp og sykdom mv.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Gir økt kunnskap for myndigheter og næring i forhold til fornuftig lokalisering av anlegg og gir bedre forutsetninger for dynamisk kystsonoplanlegging. Fylkeskommunen finansierer prosjekt i Nordland.
10.2	Utrede pålegg til næringen om å gjøre hydrografiske observasjoner	Behov for å validere strømmodellene og gjøre data mer tilgjengelig.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Forslaget dreier seg også om å gjøre eksisterende data bedre tilgjengelig og mate disse inn i nye strømmodeller. Strømmodellering vil være en viktig del av kunnskapsbasen for framtidig utvikling.
10.3	Kartlegge kystsonen	Kartverktøyene for planlegging av arealer i sjø er i dag begrensede og det er behov for økt digitalisering.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Sammen med strømdata for sjøarealene vil gode kartverktøy kunne legge til rette for god arealplanlegging og bidra til mer bærekraftig havbruksnæring.
10.4	Produksjonsområder med egne utsettsoner – koordinert utsetting og brakkelegging.	Tiltak for sykdomsbekjempelse. Atskilt med smitteforebyggende brannngater. Produksjonen koordineres i toårssyklus mhp utsett, brakkelegging og sykdomsbekjempelse. Felles brakkelegging i utsettsoner på minimum én måned. En tillatelse er hjemmehørende i ett og bare ett produksjonsområde. Nordland foreslått inndelt i 3 produksjonsområder; Lofoten og Vesterålen, Salten og Ofoten, samt Helgeland.	Tiltaket med inndeling i produksjonsområder og utsettsoner representerer det overordnede strategiske grepet for framtidig forvaltning av oppdrettsnæringen. Forslaget kan gis prinsipiell tilslutning på visse vilkår. Det må blant annet aksepteres at produksjonsområdet ikke er selvforstøtt med settefisk og at det vil kunne ta mange år før det oppnås balanse. Det må dessuten tas hensyn til eksisterende slakteri- og foredlingsstruktur. Enkelte lokaliteter og slakterier ligger slik til at de største brønnbåtene kommer ikke til. Det er i Nordland også selskaper som har interregionalt biomassetak og som har stor utveksling av fisk over fylkesgrensene. Produksjonsområdet bør være relativt stort og det bør avgrenses med naturlige brannngater. Systemet med avgrensede utsettsoner vil medføre stor praktisk omlegging for selskaper i Nordland, og i størst omfang for selskaper med et fåtall tillatelser og geografisk konsentrerte lokaliteter. Det å finne fram til naturlige brannngater vil trolig ha større betydning, enn å etablere mange rigide utsettsoner, som særlig mindre selskaper vil ha problemer med å tilpasse seg til. Det er viktig at inndeling i utsettsoner tar hensyn ny kunnskap om strøm og hydrografiske forhold, samt til eksisterende lokalitetsstruktur og eierstruktur. Kravet om synkronisert brakkelegging i en og samme utsettsone vil begrense handlefrihet mht slaktetidspunkt. Det ventes at forslaget om å etablere utsettsoner vil kunne lede til større etterspørsel etter nye lokaliteter i Nordland fra eksisterende selskaper. Det er viktig at de forvaltningsmessige grep som tas ikke legger unødige hindringer i veien for en videre utvikling av havbruksnæringen i Nordland.

10.5	Prosess for opprettelse av produksjonsområder og utsettsoner	Første fase foreslås gjennomført som forskriftsprosess (faglige kriterier) og andre fase som planprosess, hvor nødvendig areal avsettes. Overgang til nytt regime må håndteres i prosessen.	Forskriftsprosessen beskrives i stor grad som en "top - down" prosess, noe som kan være uheldig i forhold til å skape tillit og entusiasme for endring. Forslaget om å delegerer til Fiskeridirektoratets og Mattilsynets regionkontorer myndighet til å fastsette regionale forskrifter og retningslinjer for inndeling i produksjonsområder og utsettsoner er ikke akseptabelt. Fylkeskommunen bør som regional planmyndighet, vannregionmyndighet og som ansvarlig tildelingsmyndighet etter akvakulturloven ha det overordnede ansvar for å fastsette produksjonsområde og utsettsoner. Dette sikrer bred medvirkning fra både for næring og regional og lokal forvaltning.
10.6	Lokalisering, saksbehandling, flytting, samlokalisering og samdrift	Det er behov for å hjemle nye regler som kan gi pålegg om flytting av anlegg som ligger i branngater og i områder mellom utsettsoner som anses som problematisk. Det er behov for å lage nye kjøreregler for hvordan saksbehandling og beslutning gjennomføres.	Forslagene under dette punkt anses som relativt kurante og kan støttes som ledd i å få etablert produksjonsområder og utsettsoner. Etter at produksjonsområde og utsettsoner er etablert, vil det være behov for at enkelte selskaper må justere sin lokalitetsstruktur. Det må tilrettelegges for flytting og det kan være hensiktsmessig at forvaltningen gjennomføres felles møter for å sikre at alle forhold kommer fram og at ny lokalisering blir best mulig.
10.7	Lokaliteter til bruk under krise- og sykdomssituasjoner	Det er behov for avsetning av lokalitet som kan benyttes midlertidig for alle selskaper i en utsettsone, når sykdom eller andre uforutsette hendelser gjør det nødvendig å slakte ned og brakklegge permanent lokalitet.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Det er behov for reservelokalitet eller beredskapslokalitet som kan tas midlertidig i bruk når uforutsette forhold oppstår i en utsettsone, som gjør det nødvendig å forlate permanent lokalitet. Ved omfattende brakklegging i en sone, bør det
10.8	Oppheve laksetildelingsforskriften §34, den såkalte 4-6 regelen om samlokalisering	Det er ikke lenger behov for regelen om samlokalisering som angir hvor mange lokaliteter som kan knyttes til en tilatelse.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Fylkesrådet har tidligere gått inn for at bestemmelsen fjernes, da den bidrar til å komplisere lokalitetsstrukturen og drift.
10.9	Endret beregning og statistikkføring av tap i oppdrett	Utvalget anbefaler å legge til grunn generasjons-tap framfor dagens ordning med prosentvis tap i produksjon basert på årlig omløp.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes.
10.10	Plikt til å rapportere hvor settefisken kom fra	Sporing av fisk gjennom hele generasjonen vil bedre rutine ved eventuell rømming og	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes.

10.11	<p>Handlingsregler – viktig verktøy for god samfunnsstyring</p>	<p>ved sykdomsutbrudd. Behov for forutsigbar styring gjennom etablering av handlingsregler anses å være et viktig virkemiddel til å oppnå større bærekraft i akvakulturproduksjonen.</p>	<p>I prinsippet kan innføring av handlingsregler som styringsverktøy i havbruksnæringen støttes. Det må tas høyde for at forutsetningene for regelen endres, spesielt i en dynamisk næring som oppdrett av laks og torsk.</p>
10.12	<p>Handlingsregel for regional justering av MTB og adgang til miljøbegrunnet flytting</p>	<p>Det lanseres to forslag. Det ene forslaget omhandler tiltak for å redusere MTB innen produksjonsområde ved vedvarende høyt svinn. Det andre forslaget omhandler miljøbegrunnet flytting av MTB fra områder med vedvarende høyt svinn til områder med lavt svinn (grunnlag for mer bærekraftig produksjon). Handlingsregelen begrunnes med blant annet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - økt fokus på tap i produksjonen - tilpasse biomassen til områdets bæreevne - stimulere flytting til områder med lave tap og bedre lokalitetsstruktur - skape rom for bedre lokalitetsstruktur for gjenværende oppdrettere - stimulere til økt kollektivt ansvar for fiskehelse og fiskeveiferd 	<p>Reduksjon av MTB, gjennom endring, tilbaketrekking eller flytting av akvakulturtillatelse, med sikte på å oppnå en mer miljømessig bærekraftig produksjon er allerede hjemlet i Akvakulturloven, jf. § 9 og § 16 3.ledd. Bestemmelsen har i praksis ikke vært benyttet for å oppnå miljømessige mål. Utvalgets forslag om reduksjon av MTB innen et produksjonsområde har et mer omfattende siktemål og må forstås ut fra en erkjennelse at det er nødvendig å ta sterkere grep overfor grupper av oppdrettere i et større geografisk område. Reduksjon av MTB innenfor et produksjonsområde eller utsettsone, med sikte på avbøte skade på miljø kan og bør støttes. Forslag om flytting av MTB mellom prod. regioner eller fylker støttes ikke. Statlige myndigheter har de siste 30 årene hatt fullt ansvar for hvordan tildelingen av laks og regnbueørret har vært gjennomført. At enkelte regioner har fått for mange tillatelser med den følge at de i dag har problemer med å drive bærekraftig, må ikke medføre at problemer overføres til andre regioner. Dersom flytting tillates slik utvalget foreslår, vil større selskaper som er lokalisert i flere regioner, etter hvert flytte store deler av sin MTB fra Vestlandet til i første rekke Nordland. Det er grunn til å frykte at dette vil føre til arealknapphet og økt miljøbelastning i Nordland, noe som vil gå ut over eksisterende selskaper. Handlingsregelen bør brukes til å få produksjonen i belastede områder ned, gjennom blant annet reduksjon i MTB og etablering av bedre driftsrutiner i forhold til transport, produksjon og brakklegging.</p>
10.13	<p>Prinsipp for utvikling av handlingsregel for å redusere lusepress på villaks og sjøørret</p>	<p>Det foreslås utviklet indikator for lakselus med handlingsregel for iverksetting av tiltak avhengig av alvorlighetsgrad. Handlingsregelen er tenkt å fungere overfor alle aktørene i et produksjonsområde eller i en utsettsone, kollektivt eller overfor grupper.</p>	<p>Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Etablering av handlingsregel som beskrevet vil gjøre det lettere for forvaltningen (Mattilsynet) å gjennomføre tiltak med sikte på å redusere lusepress i et område, både i forhold til oppdrettslaks, men også villaks som må passere lakselokaliteter. Det er likevel viktig at forvaltningen praktiserer regelverket med en viss grad av "fleksibilitet", da eksterne forhold ofte endrer forutsetningene og mulighetene for næringsaktørene å respondere så fort som ønskelig.</p>

Vedlegg

10.14	Etablering av handlingsregel for å sikre villaks mot genetisk påvirkning fra rømt laks	Det er et mål at lakseoppdrett ikke skal bidra til varige endringer i de genetiske egenskapene til villaksbestandene. Det foreslås utviklet indikator som måler om villaksbestander er genetisk påvirket utover det nivået bestanden tåler.	Tiltaket anses som fornuftig og viktig å støtte. Det er påvist for høy sammenblanding av villaks og oppdrettslaks i mange vassdrag som følge av rømming. Handlingsregelen vil kunne slå inn når indikatoren lyser rødt. Dette innebærer at næringen i det() angjeldende produksjonsområder har et kollektivt ansvar for å iverksette tiltak med å fjerne oppdrettsfisk fra angjeldende elv(er).
10.15	Ingen nye tillatelser eller økning av MTB før produksjonsområder er etablert	Utvalget anbefaler at det ikke tillates ytterligere vekst gjennom økning av MTB eller nytildeling og begrunner dette med at det er nødvendig å sikre handlingsrom for å gjennomføre en mer bærekraftig lokalitetsstruktur, jf. forslagene 10.4,10.12.	Forslaget kan ikke støttes. Forslaget bygger på det resonnerment at det først må gjennomføres prosess med sikte på å få Justert MTB i produksjonsområder som har produksjonstap og miljøproblemer, eventuelt flyttet MTB til områder som har tilgang på areal og hvor produksjonen er bærekraftig. Det er imidlertid fortsatt grunnlag for å øke produksjonen i deler av Nordland uten at dette vil gå utover hensynet til miljømessig bærekraftig produksjon.
10.16	Friere etablering av lukkede anlegg i sjø	For å legge til rette for innovasjon og utvikling av ny teknologi, samt kunne gjennomføre produksjon i miljømessig utsatte områder, foreslås det innført en egen tillatelseskategori for lukkede matfiskanlegg for laks og regnbueørret.	Tiltaket vurderes som interessant og bør støttes. Det kan gi grunnlag for å øke matfiskproduksjonen av laks med minimal miljøbelastning. Dersom pågående utviklingsarbeid fører fram til kommersiell drift, vil det kunne gjennomføres produksjon i områder med mye lus. Rensing av partikulært utslipp vil kunne legge til rette for produksjon på lokaliteter som ellers ikke ville blitt godkjent for bruk av åpne merder på grunn av bunnforholdene.
10.17	Oppheve grensen på 250 gram for settefisk – friere etablering av akvakultur på land	Stor settefisk anses for å være mer robust og mindre utsatt for sykdom. Produksjon av stor settefisk på land vil dessuten redusere produksjonstiden i sjø noe som anses positivt.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Det vises for øvrig til Fylkesrådets uttalelse 11.03.2011, da et noe lignende forslag var til høring fra Fiskeri- og kystdepartementet. Fylkesrådets uttalelse ligger nærmere arealutvalgets forslag.
10.18	Forsterket miljøovervåking av store lokaliteter og grupper av lokaliteter	Merdenes størrelse, samt dårlig metodikk for prøvetaking på dyp hardbunn, gjør at metodene for systematisk prøvetaking på bunnen under anlegget og av resipienten for øvrig bør forbedres.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Det vil påføre næringen økte kostnader, men må likevel gjennomføres for at man kan ha visshet om at produksjonen skjer innenfor akseptable miljømessige rammer.
10.19	Prioritere søknader om etablering eller utvidelser av settefiskanlegg	Det er ønskelig at behandlingen av søknader om tillatelse iht vannressurloven (NVE) kan gjennomføres raskere, med sikte på å oppnå bedre regional balanse i forsyningen av settefisk.	Tiltaket anses som viktig å få gjennomført, spesielt med tanke på at Troms og Finnmark har betydelig underdekning av settefisk og er helt avhengig av å få tilført settefisk fra Nordland og sørover.

Vedlegg

10.20	Anbefaling til næringen om organisering av felles tiltak	Utvalget foreslår at næringen organiserer et beredskapsarbeid etter mønster fra oljeindustrien. Dette vil bedre ivareta kollektive oppgaver og bidra til at næringens omdømme styrkes.	Tiltaket anses som fornuftig og støttes. Det bør utredes nærmere av næringens egne organisasjoner da det i all hovedsak vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for bransjen som helhet.
10.21	Statlige forventninger til akvakultur i regionale og kommunale planer	Behov for revisjon av regionale og kommunale planer ut fra miljøutfordringene og som følge av utvikling i næringens struktur og teknologi.	Det forventes at staten kommer med forventninger til hvordan arealpolitiske retningslinjer utformes både på regionalt og kommunalt nivå. Arealpolitiske retningslinjer og regionale planer vil utformes på selvstendig grunnlag ut fra behov for tiltak slik de politiske organer i Nordland til enhver tid oppfatter situasjonen og med hensyn til hvilke prioriteringer som bør gjennomføres.
10.22	Pilotplaner for bærekraftig akvakultur i utvalgte områder	Prosjekter i utvalgte områder som kan være veiviser i forhold til ny planlegging. Bør omfatte områder med vekstpotensial og områder med omstrukturingsbehov.	Tiltaket anses som interessant, med tanke på å stimulere til ny metodikk og former for lokal/regional planlegging. Heigeland kan være kandidat for en mulig pilot innen interkommunal kystsonoplanlegging ettersom det planlegges gjennomført en slik planprosess i regionen.
10.23	Utarbeiding av veileder for planlegging av akvakultur	Utarbeidelse av veileder kan gi et verktøy som på en kostnadseffektiv måte vil bidra til å øke plankompetansen.	Tiltaket anses som fornuftig og bør støttes. Det er behov for veiledning i planlegging etter den nye plan og bygningsloven.
10.24	Evaluering av eiendomsskatteordningen etter at produksjonsområder er etablert	Eiendomsskatt praktiseres av om lag 2/3 av kommunene og det er uklart i hvilket omfang disse kommunene skattelegger akvakultur. Skatteprovenyet som ordningen eventuelt vil kunne innbringe fra akvakultur anses å være begrenset.	Dersom alle kystkommuner krever inn eiendomsskatt i det omfang de har rett til, vil det utgjøre mellom 27 og 76 mill kroner pr år, tilsvarende mellom 1,0-2,0 ‰/00 av laksenæringens eksportverdi. Så lenge kun driftsløsøre kan skattelegges gjennom eiendomsskatt, vil ordningen ha begrenset verdi for kystkommunene. En ordning med arealavgift anses å fungere bedre overfor kommunene, da denne vil måtte utmåles som funksjon av faktisk areal som disponeres, eventuelt i kombinasjon med produksjonsverdien som lokaliteten bidrar til. Dersom en ordning med eiendomsskatt skal videreføres, bør det vurderes å legge til grunn selskapets bokførte verdi av tillatelsene som er knyttet til aktuelle lokaliteter.
10.25	Forskningsbehov	Behov for målrettet forskning på blant annet; indikatorer for rømt fisk og lakselus, virkningene av akvakultur på ville fiskebestander, økologiske effekter av lakseoppdrett, etablering og drift av overvåkingssystemer i henhold til vannforskriften, samt havbruksteknologi.	Forslaget om igangsetting av forskningsprosjekter på særskilt områder som kan bidra til å gi mer kunnskap om akvakultur og miljø støttes. Fykeskommunen har i 2011 finansiert 3 prosjekter med midler fra havbruksfondet, som vil kunne bidra til mer kunnskap om akvakultur og miljø. Dette er prosjekter om spredning av virus og parasitter i oppdrett, strømkartlegging av Nordlandskysten, samt bruk av lys i oppdrett.